

(Блиц, 2.12.2010)

Да је Србија земља разних апсурда, врло илустративно говоре два актуелна политичка догађаја. Први се односи на захтев око 5.000 студената да им држава плати школарину за ову школску годину јер су испунили за то предвиђене услове. Други догађај су поновљени позиви председника Србије „непристојно богатим“ тајкунима да део свога богатства на одговарајући начин врате друштву.

Кад је реч о студентским захтевима, Влада је, у лицу министра просвете, упорно одбијала да их прихвати, изговарајући се недостатком новца у буџету. Суочени са таквим ставом Владе, студенти су применили у Србији већ одавно „патентирани“ и, углавном, успешан метод борбе. Реч је даноноћном протесту по киши и хладноћи пред зградом Владе Србије, који је прерастао у штрајк глађу педесетак студената. У исто време, у Београду је одржана међународна конференција о образовању, на којој је председник Србије изјавио да је „образовање наш кључни ресурс и да оно треба да буде по мери наше будућности“.

Милошевићеви тајкуни практично су аболирани, променили су „дресове“, па је настављено њихово још веће богаћење и противзаконита и аморална симбиоза власти и новца (претежно „прљавог“) из претходне деценије.

И док је Влада, тек уз помоћ градоначелника Београда, успела да обезбеди средства за студентске школарине, сведоци смо безуспешних апела председника Србије упућених „непристојно богатим“ српским тајкунима. Реч је, у ствари, о трагичном учинку дивљег капитализма у Србији, који се, како с правом каже књижевник Видосав Стевановић, огледа у „бестидној пљачки становништва, уз покровитељство државе и политичких партија...“.

Нажалост, после петог октобра 2000. године изостала је одлучна акција нове власти да се законом изврши „пореска национализација“ имовине Милошевићевих тајкуна, која је највећим делом стечена на основу подмићивања „владарске куће“, монополских и

привилегованих позиција и разних спекулативних метода. Покушај са наплатом тзв. екстрапрофита није био ни искрен ни ефикасан. Милошевићеви тајкуни практично су аболирани, променили су „дресове“, па је настављено њихово још веће богаћење и противзаконита и аморална симбиоза власти и новца (претежно „прљавог“) из претходне деценије. Тајкуни су, наиме, издашно финансирали потребе владајућих, а делом и најјачих опозиционих странака. Заузврат, владајуће елите су поједине важне прописе, посебно пореске, прилагођавале економским интересима и захтевима тајкуна. Такође, бројне крупне приватизације под озбиљном су сумњом да су аранжиране за богате тајкуне, финансијере владајућих странака (Лука Београд, „Ц маркет“ итд).

Председник је, очигледно, погрешно веровао у политички и морални утицај својих апела на свест и морал „непристојно богатих“ људи.

У међувремену, пре две године, Србију је пуном снагом захватила велика светска економска криза. Она је, наравно, веома увећала већ постојећу економску кризу и продубила огромни јаз између „новокомпоноване“ класе богатих капиталиста и огромне већине веома сиромашних грађана. У тако тешкој економској и социјалној ситуацији, председник Србије је пре пола године јавно указао на постојање „непристојно богатих“ људи у Србији, који новац троше на лично уживање уместо да део свога богатства издвоје за опште друштвене потребе. Следећи пут председник је оштро критиковао појаву да најбогатији српски бизнисмени своје фирме региструју у оф-шор зонама (тзв. порески рајеви), где износе профит остварен у Србији и тамо плаћају порезе на њега. Ових дана, вероватно „инспиран“ богаташки осином ТВ репликом од стране М. Бека, једног од најбогатијих тајкуна, председник је, најзад, затражио од Владе да предложи законска решења у области пореске политике која ће омогућити да најбогатији људи у Србији „поднесу терет економске кризе и да део њиховог богатства буде искоришћен за отварање нових радних места и за школски и здравствени систем“. Председник је, очигледно, погрешно веровао у политички и морални утицај својих апела на свест и морал „непристојно богатих“ људи.

Под притиском, а и ради заштите ауторитета председника, у Влади се, напослетку, спремају одговарајуће измене пореских прописа којима би се повећале пореске стопе на профит и на имовину велике вредности. Такође би се, по узору на решења ЕУ, увела строжа контрола над пословањем и плаћањем пореза од стране оф-шор компанија српских богаташа (око 700), преко којих су од јануара до септембра ове године из Србије трансферисали (изнели) 226 милиона евра. Предложене законске промене су утолико оправданије ако се зна да у Србији порез на добит (профит) износи свега 10 одсто, док је порез на имовину, уз изузетно велике пореске олакшице и ослобађања, и неколико пута нижи него у земљама ЕУ. Примера ради, на вилу вредну милион евра, због

огромних пореских ослобађања, власници плаћају порез на имовину на свега 300.000 евра! Ове и друге изузетне пореске погодности за домаће бизнисмене (као државно субвенционисање камата на њихове банкарске кредите) правдане су потребом да се стимулишу да инвестирају у Србији, да у току кризе не отпуштају запослене и сл. Међутим, страх да домаћи тајкуни, па и страни инвеститори и банке, неће улагати у Србији, сасвим је неоснован јер таквог „раја“ за згртање високих профита нема нигде у свету. Уз то, домаћи бизнисмени у великој мери су заштићени од иностране конкуренције, успоставили су противуставне монополе на домаћем тржишту, не плаћају уредно порезе и доприносе, као и зараде запосленима. Такође, према проценама стручњака, у Србији се годишње не наплати порез у износу од око 400 милиона евра, а на коруптивним јавним набавкама држава изгуби око 800 милиона евра. То је управо износ дефицита државног буџета.

Нема сумње да су протеклих година тајкуни и уопште капиталисти у Србији свесно веома фаворизовани од стране власти на штету огромне већине све сиромашнијих грађана.

Нема сумње да су протеклих година тајкуни и уопште капиталисти у Србији свесно веома фаворизовани од стране власти на штету огромне већине све сиромашнијих грађана. Сада се са превеликим закашњењем, вероватно делом и због страха од растућег незадовољства грађана све нижим животним стандардом, предлажу пореске мере за будуће време, које је требало донети пре десет година. Успут се део великог социјалног незадовољства са власти преусмерава на тајкуне. А за то што су тајкуни у међувремену преко ноћи стекли огромно богатство на рачун грађана и државе, у народу се каже: „Појео вук магарца“.